

Podpora výskumu mládeže na Slovensku

Radoslav Štefančík

Abstract

Der Autor informiert über ein Treffen von slowakischen Wissenschaftlern (Soziologen, Pädagogen, Politikwissenschaftlern, Ethnologen) und Vertretern der NGOs in Bratislava am 15. April 2008. Die Teilnehmer diskutierten über die Möglichkeiten der Forderung im Bereich der Jugendforschung.

Keywords: Youth Research, IUVENTA, Slovakia

15.4.2008 IUVENTA- Slovenský inštitút mládeže v spolupráci s Slovenskou spoločnosťou pre výskum mládeže pripravili spoločne stretnutie mladých odborníkov k problematike mládežníckej politike na Slovensku. V úvodnom príhovore **Mgr. Jana Miháliková (IUVENTA)** predstavila činnosť Slovenského inštitútu mládeže-IUVENTA v oblastiach, ktoré tvoria základ tvorby koncepcie práce s mládežou (participácia, dobrovoľníctvo, neformálne vzdelávanie, výchova k ľudským právam, administrácia grantových programov, podpora talentovanej mládeže, legislatíva, medzinárodná spolupráca a informácie o mládeži). Pripomenula dokumenty, v ktorých sú uložené východiská európskej mládežníckej politiky (napr. Biela kniha).

Prof. Ladislav Macháček (Slovenská spoločnosť pre výskum mládeže) vo svojom príspevku tému Mládežnícka politika a výskum mládeže charakterizoval novú pozíciu vedeckého výskumu mládeže (pozri www.syrs.org). Prezentoval ciele projektu LEPOPO – lepšie poznanie a porozumenie mladých v roku 2008. Podrobne sa venoval predstaveniu webovej stránky www.vyskummladeze.sk a poukázal ako možno využiť tieto materiály vo výskume a pre občiansku verejnosť so záujmom o problematiku mládeže. Zdôraznil tiež možnosť využiť výsledky výskumov pre sekundárnu analýzu výsledkov výskumu. **Prof. Peter Gavora (prodekan PdF UK)** hovoril o základných metodologických problémoch v pedagogickom výskume. Vyjadril názor, že oblasť metodológie výskumu nebola nikdy tak priaznivá ako v súčasnosti. Je dostatok kvalitnej odbornej literatúry v tejto oblasti. Jedinou prekážkou však môže byť neznalosť cudzích jazykov. Osobitne sa venoval prezentácii rozdielov, výhod a nevýhod kvalitatívneho a kvantitatívneho výskumu. Priblížil

nástroje výskumu a ich uplatnenie vo výskume. Predstavil možnosť finančnej podpory pre mladých vedeckých pracovníkov na Pedagogickej fakulte UK Bratislava prostredníctvom grantov UK. Naznačil problematiku ako komplikovane vzniká téma výskumu v grantových schémach vysokoškolského výskumu VEGA a KEGA.

Účastníci workshopu postupne predstavili svoje aktuálne výskumné práce alebo výskumné projekty. Sústredili sa predovšetkým na charakteristiku výskumných nástrojov, ktoré použili vo výskume a uviedli problémy, s ktorými sa stretli pri zbere výskumných údajov.

PhDr. Alžbeta Gregorová – Brozmanová, PhD. (PdF UMB Banská Bystrica) spolu s pracovným tímom spracovala výskum na tému mládežnícka politika regiónov a miest, neformálne vzdelávanie, participáciu, informovanosť a dobrovoľníctvo mladých ľudí. Úskalia s ktorými sa počas výskumu stretli boli predovšetkým ťažká komunikácia s pracovníkmi samospráv. Výskum zistil, že v mestách a regiónoch chýbajú mládežnícki lídri, ktorí by zastupovali záujmy mladých ľudí. Výsledky výskumu ukazujú, že jednotlivé regionálne i miestne samosprávy nie sú na tom rovnako, čo sa týka koncepcie mládežníckej politiky. Samosprávy majú záujem o výsledky výskumu. Majú záujem robiť v oblasti mládeže, ale často chýba know how. Je potrebná metodická podpora v tejto oblasti. **P. Silvia Milová (Respond Slovakia, Žilina)** robila prieskum trhu práce na úradoch práce. Konštatovala, že sú úrady práce, kde sa vynakladá mnoho úsilia, aby sa mladí nedostali do dlhodobej nezamestnanosti, ale nie všade sú rovnaké možnosti. **Mgr. Mária Krkošková (TU Trnava)** je internou študentkou doktorandského štúdia. Pripravuje v súčasnosti svoj projekt výskumu v oblasti dobrovoľníctva. Jeho cieľom bude hľadať vzťah participácie dobrovoľníkov k zmenám ich hodnotovej orientácie .

PhDr. Martin Priečko (Katedra etnológie FF UCM Trnava) konštatoval, že v súčasnej etnológii sa nerozvíja špecifický výskum zameraný na mladých ľudí. Ale mnohé poznatky výskumu je možné v využiť v práci s mládežou v obciach a regiónoch. **PhDr. Radoslav Štefánčík, MPol. (Katedra politológie FF UCM Trnava)** uviedol, že v politických vedách sa nerealizujú špecifické výskumné témy mládeže. Je však mnoho otázok, ktoré by stáli za pozornosť výskumu. Napr. čo ovplyvňuje mladých ľudí, aby išli voliť, sú mladí ľudia vo svojom voličskom rozhodovaní len predĺženou rukou svojich rodičov alebo hlasujú ako protest proti rodičom. Nakoľko ovplyvňuje mladého človeka politický program jednotlivých strán, konkrétne skutočnosti ako sú poplatky za vysokoškolské štúdium a pod.

PhDr. Marcela Bieliková (UIPŠ) pracuje na projekte Efektívne monitorovanie uplatňovania ľudských práv na ZŠ a SŠ. Projekt je realizovaný v rokoch 2005 – 2014. Analyzuje sa výučba k ľudským právam, právne vedomie detí a mladých ľudí. Hovorí sa o porušovaní ľudských práv z pohľadu žiakov a učiteľov. **PhDr. Marianna Petiová, PhD (UIPŠ)** realizuje výskumy v oblasti sociálno patologických javoch. Uvádza, že situácia v tejto oblasti nie je dobrá. Robiť prevenciu vo veku 16 – 26 rokov je neskoro. Bolo by dobre zamerať sa vo výskume na nižší vek respondentov. Problémom je však nedostatok finančných prostriedkov na zber dát a vydávanie publikácii pre verejnosť. **Mgr. Mária Dugovičová (UIPŠ)** vo svojej práci sa zaoberá výskumom v oblasti dobrovoľníctva (čo si mladí ľudia predstavujú pod pojmom dobrovoľníctva, aká organizácie poznajú, sledovanie motivácie, prekážky a potenciál dobrovoľníkov do budúcnosti) a ŽŠR (participovanie na žiackej školskej samospráve). Vo výskume súčasnej regionálnej mládežníckej politiky sa preverili rozličné prekážky získavania potrebných údajov od viac alebo menej kompetentných referentov na úradoch samosprávy.

Mgr. Michaela Vyhnalová (MO SR) informovala zúčastnených o výskume v oblasti profesionálnej armády, o potrebách a motivácii mladých vojakov, o ich materiálno – technickom zabezpečení.

PhDr. Ondrej Gallo (RMS) pripomenul, že výskumy uskutočňujú aj mimovládne organizácie. Mnohorakým spôsobom analyzujú situáciu ako trávia mladí ľudia voľný čas. Prvé výsledky potvrdili, že témy o ktorých predpokladali, že mladých budú zaujímať, ich naopak nezaujíмали. Uviedol, že mladí nemajú dostatočné informácie čo sú združenia mládeže, kde sa nachádzajú a ako ich treba hľadať, akými kanálmi sa dostávajú informácie k mladým?

Na záver stretnutia prof. L. Macháček informoval o účastníkov o nasledujúcich krokoch IUVENTy v oblasti podpory výskumu mládeže na Slovensku a zhrnul závery spoločného rokovania:

- 15.5.2008 (IUVENTA) sa uskutoční stretnutie s mladými politikmi a pracovníkmi s mládežou s cieľom prediskutovať ich požiadavky na nové výskumné témy a ich skúsenosti pri využívaní údajov výskumu v mládežníckej politike a príprave programov a projektov práce s mládežou

- 15.9. 2008 (SSS a IUVENTA) sa uskutoční stretnutie expertov pri oponentúre expertízy Lepopo 2008
- 28.-30. november 2008 (SPS a IUVENTA, Kongresové centrum SAV, Smolenice) sa uskutoční celoslovenská konferencia o kľúčových oblastiach národnej politiky mládeže na Slovensku v rokoch 2008-2013

V oblasti výskumu mládeže odporúčajú účastníci na nasledujúce obdobie 2008/2009

A. Nové výskumné témy:

- 1. Autonómia (osamostatňovanie sa) mladých ľudí, komplexný pohľad na individualizáciu mladého človeka, nerovnomerné segmentovanie osamostatňovania sa v rozličných sférach spoločenského života.
- 2. Participácia mladých ľudí na volebnom procese, motivácia prvovoličov k voličskej participácii, znižovanie veku aktívneho a pasívneho volebného práva v prezidentských, parlamentných, regionálnych a miestnych voľbách, formovanie osobnosti mladých politických lídrov v občianskych a politických hnutiach mládeže.
- 3. Subkultúry mladých ľudí ako špecifické kultúrne, náboženské, športové, nacionálne hnutia a zoskupenia (športové a spevácke fan kluby, skíni, grafiti, jehovisti a pod.)

B. Nové metodologické prístupy vo výskume

- 1. Venovať pozornosť vo všetkých oblastiach výskumu programovo a koncepcne aj mladším vekovým skupinám od 12 rokov do 18 rokov, nakoľko sa trvale potvrdzuje, že už v tomto období života človeka sa akceleruje formovanie základov významných životných postojov a hodnôt. Vo výskume mladých ľudí vo veku 12-16 rokov absentuje klasický sociologický výskum mládeže, ktorý sa tradične začína vekom 18 rokov.
- 2. Podporiť vedecký výskum mládeže aj v takých vedných disciplínach ako sú politológia a etnológia a využiť ich metodologické osobitosti a orientáciu pre lepšie poznanie a porozumenie mládeže.